

Legyen béke, szabadság és egyetértés.

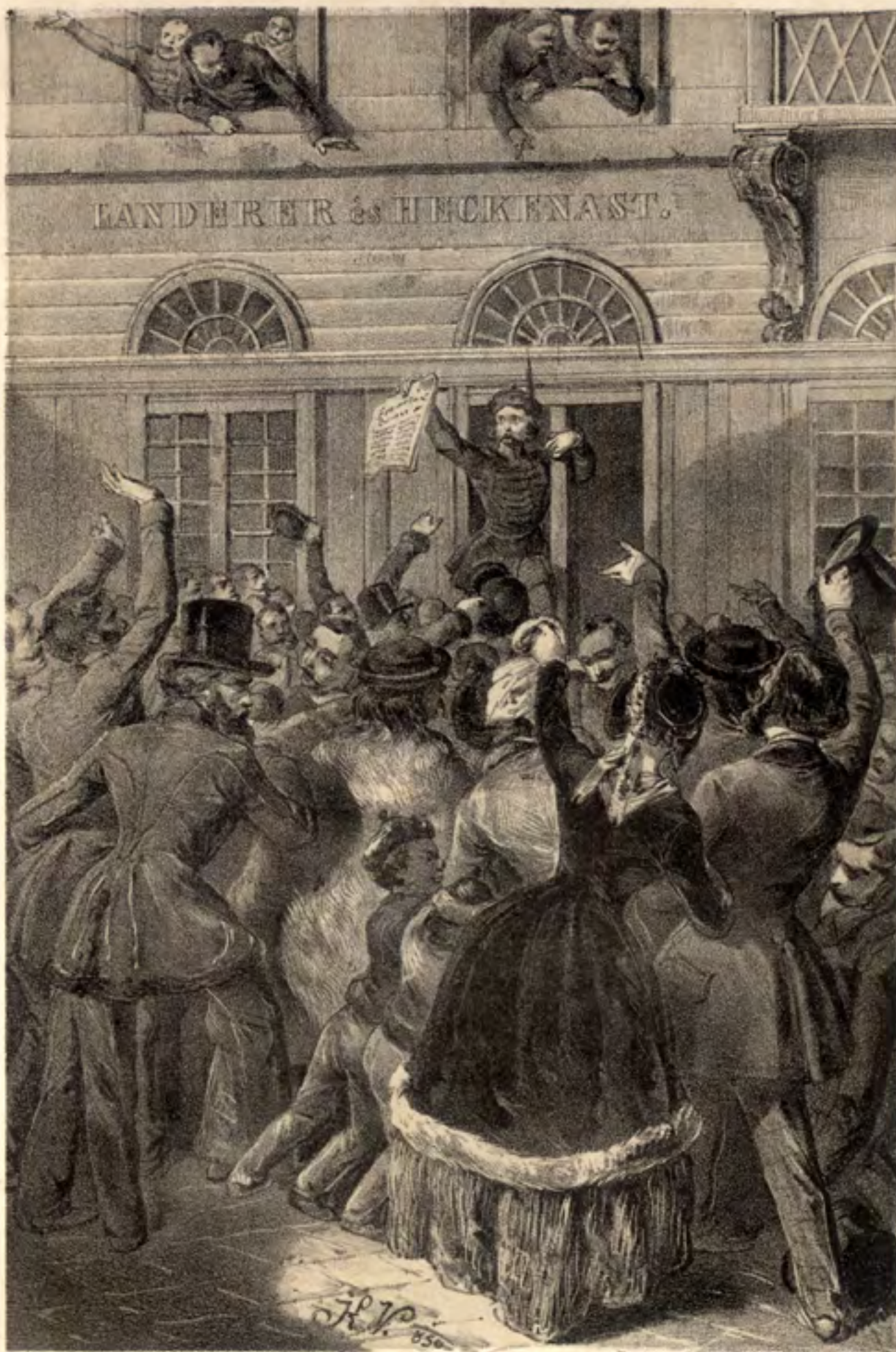
Ismerd meg a forradalom eseményeinek
hiteles történetét Budapest Főváros Levéltára
által őrzött dokumentumok alapján!

BUDAPEST

12 pont

Sludnjici s Pestu wyslownjon práni národn.

A pesti diákok a nép kívánságát elmondják.

Die Pesther Studenten machen die Wünsche des Volkes bekannt.

**A szabadsajtó első
példányának felmutatása
a Landerer és Heckenast
Nyomda előtt**

1848. MÁRCIUS 15.
Vinzenz Katzler metszete

1726.

jött. Azon 12 pont mit az országok elleni az alkut
 előbe lépésnek, és mint még jelen országgyűlésen körbenbe
 illeszteni okaj, elfogadását, és országgyűlési követ. munká-
 jávalól látnak hogy ezen pontot tárgyálau küldendő or-
 szágok követekhez melegen javasolni kezessék.
 gúrnak ismerjék. A pontot következett:

1. Sajó-kabadvány Cenzúra elöljárósága.
2. Tatabánya Munkásoknak Órda Rész.
3. Eszterházy-öröspasszújáró Rész.
4. Törvény-előtti egyenlőség jogának országos elöljárósága.
5. Nemzeti Összeg.
6. Közös Uchovodás.
7. Uchovodás Rész.
8. Eszterházy-öröspasszújáró egyenlőség alaján.
9. Nemzeti Bank.

No.

10. A Kármán'ság egyházi és magánalkalmazottai magyar
katonái és vízföldes kőpáldái a kőpáldák pedig
sávosítással el.
11. A polgári és kőpáldák kőpáldái kőpáldái.
12. Újra Ordályok.

2°. A most említett Ország Kérelmei nem csak az őfőúr
sávjai és válapokai polgárai által fogaláztatni, hanem annak a ke-
rületi állami ügyekért, Kereskedésért és Árendáskodásért, a kerületben
munkát végeztető, hogy látszat a kérelmeket jóindulattal meggyőző
szóval juttatni.

3° Émlékeim annal, hogy a szűz kábad sűz, mindig elcsúsz
lejtésére más orvásokban, vörösgyök, idegek, stb. legnagyobb
számban a legelső, majd is csodálatos vörösgyök, ki, majd egész a
vörös kivitágatarni rendelésük.

[illegible]

5². Allen-házakozat Főzáró' leveli megitt kinyomati rendelések

Quaden 1848. Marcus H.

Gez. mee Lening Bolgaimysee

uppe kas ontotta
Marokanis Lyy
pudi

A 12 pont elfogadása

BUDA, 1848. MÁRCIUS 16.

Buda város közgyűlése a haza érdekeit szem előtt tartva elfogadja és jegyzőkönyvbe foglalja a 12 pontot, leendő követeket utasítják annak támogatására az országgyűlésen. Mivel a sajtószabadság kivívása – más országokkal ellentétben – nálunk vérontás nélkül sikerült, a közgyűlés elrendeli Buda ünnepi kivilágítását. A közbiztonság („személy és vagyon bátorság”) megszervezésére bizottságot nevez ki, és erről egyeztet Pest városával.

nyerő Endre urat által
éjelen hazarokas jegyző.
Könyvi hivatalban liada.
itt.

*1803. Ugyanazon bizottság
dolmaivoltán a közzgyűlés.
nek abbeli hazarokas.
hogy mincán Stancsics Mihály
hazirafja törvénytelen
szabad fogságából a nm. m.
Kis. hűs Tanács által fkan
bader bocsátott, s azon
időre, míg le vala tartóztatva,
szabadkeresetétől törvény-
telenül megfosztva, valamin
mőkinyosnak talála. Stancsics
Mihály hazirafjának fcs családjának
feljegyzését kebelében alá-
írta nyíni, egy hasonló
vegre egy aláírás íves
hűd az a tanácsnak.

Valamin az tanács szíves
reke vefken Stancsics Mi-
hály urat s családjának
szabad mőkinyosnak szave.
désin, egy javára fcs
szabadkeresetét hűdkereset
örömmel ajánlandónak az
aláírás íveseket, s
vegre az ávess aláírás
íves maga is a fcs hűdkereset
kebelében hűdkereset, s
annak idején át fogja fcs
galassni, melly vegre az
hűdkereset

Táncsics Mihály szabadon bocsátása és gyűjtés indítása

PEST, 1848. MÁRCIUS 16.

A közgyűlés által kiküldött bizottmány indítványára
a jogtalanul fogságba vetett és most a Magyar Királyi
Helytartótanács által szabadon engedtetett Stancsics
Mihály és felesége [Táncsics Mihály író és neje, Seidl
Terézia számára gyűjtést rendeznek, és ezért aláíró
íveket küldenek szét a tanácsnak és hivatalainak,
hogy az író kiesett kenyérkeresetét pótolják.

Tjegyestörvényi kivonat
Mellék

az illető körben aláírta öf. k.
Lestek el egyenesen Tiffner
Terencek H. kiadó urnak
adásuk ki. *

1844. Ugyanazon. Buda
Küldötték jelensé, hogy
sz. kir. Buda városi no.
med tanácsa elfogadva
a nemzeti 12 pontban
nyilvánított kívánatait;
a közgyűlés felkérte
társait a köz ügy, béke
és rend fenntartásul, a
közös egyetemes munkához;
végre kebeléből küldte
kiküldött választmányát,
mivel ezen választmány
a kebelbeli választmány.
Mivel immár öf. k. is, a
közgyűlés a tanácsfel
adásuk kivánsa.

Leválasztó polgármestere

Örvendek tudomásul
fogván a tanácsnak
Buda sz. kir. városi haso.
ságának ezen sa. a hata
közös érdekében nem is ke.
lett seprén egyetemes, u.
gyanak örök emlékül jegy.
közönségbe ismertetik.

Adottam: Buda
Polgármester.

Lebírás Károly Stohm
Károly Károly Károly
Károly Károly Károly
Károly Károly Károly
Károly Károly Károly

427

Buda elfogadta a 12 pontot, választmányt küld ki

PEST, 1848. MÁRCIUS 16.

Pest közgyűlése által kiküldött bizottmány jelentése arról, hogy Buda szabad királyi városa elfogadta a 12 pontot, illetve a közcsend, a béke és a rend fenntartására kebeléből szintén kiküldött egy választmányt, amely a pesti „rend-, és közcsend fenntartására rendelt bizottmánnyal” együtt közösen ülészik.

Jegyzőkönyv

a' Választó Polgárságnak. Besten Márcz hó 15^{én}
1848. évben tartott üléséről

Stappenberger, István honok elnöksége alatt, Mihel
Rávol, és Mofnar György közlők, Szegedek, Onkaiser, Bot.
Lak, V. esen, Burgmann, Cöven, Rehner, Joffhah, Ligner,
Blauer, Rauszagh, Dorda, Kálágyi, Reressegy, Fochlich,
Dauyent, Trifonovits, Röggenberger, Vinkler, Vellner,
Hendleben, Seck, Bano Bodmanitzky, ifjabb Wagner János,
Rafemannth, és Horváth Terenz Választó polgár uraknak
jelenlétükben.

II. Sz. J. István Stappenberger István
né jelenlét. hogy di. Károly R.
colly. Tüskés rendes főbíró
előbbi kérésétől, mellyel fogva
magának néhai Kautzsch J. J.
házát a házjából vagyis 1847.
évi Márcz 15^{én} fogva kivétel
díj utalványoztatni szolgat.
maradt - elállott legyen.

F. Törz külvárosi

A' bejelentett állás következ.
lében az Dörözben f. e. Márcz hó
8^{án} folyamodó urak kéreményére
hozott végzés folytán az illető nyolc
lakosokhoz bányajárási válla
szüksége megcélván, folyamodó,
vagyis néki cöndöntő kiadandó
lévén.

III. Folytatólag felolvastatott
a' Ráthodai Bistoppának
f. e. márcz hava 8^{án} szerkezt.
lett jegyzőkönyve.

A' illető 564. és 565. szám alatti
házakra mi érvénytel nem létezik
vagyis a' kérdéses jegyzőkönyvre, az
előbbi érvénytelnek nyomon bányaj.
kalandó, a' szerkeztendő nyilat.
kázat.

IV. Minthin több lakok által
előhozattatott, hogy néhány nyolc
óra e' városban olly midgal.
mak lapfaktatának, mellyek ál.
tal a' község s' kálöröz meg.
szavaztathatnak, - amár ezekre
azon

azon körülmény nyújt alkalmat,
miférint bizonyos pontok az ország
alkotmányának átalakításánál szem.
jelenlétükben a' jelen ország.
gyűléséről, sőt a' kívánság azon
pontokra néve, mintegy közönséges
kívánság az ország összes lakosainak
előmozdítatlakapok, e' következté.
ben pedig az ismételten érintett
pontok nyilváníttan is kiragasztva
láttatnak meli nap nán korán
szeged, - olly intézkedésekre tehát szükség lévén, mellyek ál.
tal a' város lakosai közt, minden
kellemetlen sétkék s' esztelenségek
erőlyesen akadályoztatának,
e' végre rögtön az az megjárni
napj délutáni 3. órákor a'
létköz Tanácsal közgyűlési tan.
lakaj rendeztetett, Ferről a'
létköz Tanács lozarájárulása
akommal is egy kikötőösszeg ál.
tal szorgalmaztatott - melly
közgyűléshez nem csak a' vá.
lasköz polgárságnak rendez
sajjai, hanem azon 31. közj.
gár urak is, mellyek legközelebb
az országgyűlési követték vá.
lasközökkel részt vettek, meg.
hívandók lesznek. X

III. Olvastatott a' kebelbeli: István
Jozefinum nevet viselő árva.
Lak Bistoppának f. e. Márcz
hó 6^{án} szerkeztetett jegyző.
könyve a' 55. szám alatti 57. számig

Az 50. és 51. szám: a' mostani
az ország alkotmányának ál.
alakításán végzett közönséges
mozgalomnak lekiindulását meg.
jelölőnek nem láthatatnak,
miférint a' fönnebbi szám
alatti javaslatba hozatott,
évről innapig végzés folyó hó
15^{én} lakosok, hanem később.
re láthatatnak.

IV. Stappenberger István né István
J. J. István, hogy több rendbeli
szavaztatott a' várost illető többek
visszafizetéseire s' közteljesítések
a' város rőfőre kiadandók volna.
nak nevezetesen V. esen Carolus
által fenntartatott többje vissza.
fizetéseül Odelzacher Thalyis
né f. e. és s'je Blaskovits István
rőfere

A pesti választópolgárság jegyzőkönyvi határozata az utcai rendbontásról, a tizenkét pontról és a délutáni közgyűlésről

PEST, 1848. MÁRCIUS 15.

Az ország alkotmányának
átalakítását szorgalmazó,
az országgyűlés által is
megfogalmazott kívánságok
pontokban szedve falragaszokon
jelentek meg a mai nap reggelén.
A lakosok közötti kellemetlen
és közcsendet megzavaró
történetek megakadályozása
végett a tanáccsal együtt délután
3 órára közgyűlést hívnak össze,
ahová a választó polgárságon
kívül meghívják az országgyűlési
követek megválasztásánál
korábban részt vett további
51 polgárt.

Sajtószabadság

Első felelős magyar kormány megalakulása

Kedves gróf Batthyány! Ezennel tudósítom önt, hogy ő Felsége, meg levén győződve, miként a' fenforgó körülmények sürgetőleg megkívánják, hogy azon felelős magyar ministerium, melynek alakításában, ő Felsége, mai napon kelt k. k. leirata által megegyezett, haladéktalanul összeszerkessék és activitasba lépjen, engem felhatalmazni méltóztatott, hogy önt, a' törvények értelmében, független magyar ministerium elnökévé kinevezvén, ön, minister-társait, belátása szerint, akként és oly számban tegye legfelsőbb k. megerősítés végett javaslatba, a' mint azt, a' ministerium feladatához, a' minister-társai törvények útján meghatározandó hatásköréhez, és saját felelősségéhez képest, szükségesnek itéli. Egyébiránt legnagyobb hajlandósággal maradok: Méltóságodnak legszívesb jóakarója

István m. k.

Nádor.

Helytartótanács leirata Buda városának

BUDA, 1848. MÁRCIUS 16.

István nádor utasítja gróf Batthyány Lajost mint az uralkodó által kinevezett miniszterelnököt, hogy tegyen javaslatot kormánya leendő minisztereinek személyére.

Tisztelt törvényhatósági elnök ur!

Az események rendkívüli gyorsasága miatt, még talán szét nem küldhetett k. k. körlevél hiányában, a' mellékelve olvasható nádorfőhercegi kinevező iratra hivatkozva: első és haldéktalan kötelességemnek tartom a' törvényhatóságok fejeit, elnökeit, és így Önt is, Uram, ő Felsége nevében, 's a' polgári hűség kötelességeire hivatalosan felhívni és megbízni, hogy a' közbéke és nyugalom fentartására, minden tekintélyöket, hatásukat, alárendeltjeiket 's eszközeiket erélyesen felhasználni, 's az erőszakos és ingerlő eljárásokon kívül minden segédmodokat igénybe venni, — a' csend és népkedély bujtogatóira, és a' most még fenálló viszonyok netáni tapodóira nézve pedig a' törvények rendeletét szigorun alkalmazni siessenek; nehogy ministerium és országgyűlés, mint az átalakulás és törvényesség organumai, a' nagy és nehéz munka megoldásában kiesapongások, vagy időelőtti követelések által akadályoztassanak; 's a' nemzet boldogsága, mielőtt alkotmányos tökélyét elérné, zavartassék. És míg egyfelől, törvényes köreiket és hatalmukat a' statuspolgárok irányában igénybe vécendik, hazafiúilag törekedjenek másfelől a' nemzetben a' bizodalom lelkét és nyugtató érzelmeit a' nemzetszerető királyi felség 's nádorfőherceg, mint szinte a' törvényesség organumai iránt is, gerjeszteni és öregbiteni, szóval polgári és hivatalos erélylyel eszközteni azt, hogy a' hon, magához méltólag, 's boldogságát elősegítőleg érezze át a' nemzeti szabadság első örömeit. És mind ennek pontos és hűséges teljesültét annál biztosabban várom és remélem, minthogy valamint én a' kormányzat eredményeiről felelősséget vállaltam, úgy a' törvényhatóságok elnökeit felelőssékké teszem, mind azon nem remélendő botrányok- és zavarokra nézve, melyek az általában nem várt hanyagságból vagy egykedvűségből származnának.

Hazafiúi üdvözléssel, 's teljes bizodalommal

Tisztelt törvényhatósági elnök urnak

Pozsony, Márczius 17én 1848.

kötelezettje

Gr. Batthyány Lajos s. k.

nemzeti minister-elnök.

Gróf Batthyány Lajos levele a törvényhatósági elnököknek a közbéke és nyugalom fenntartásának fontosságáról

POZSONY, 1848. MÁRCIUS 17.

Már kinevezése napján, március 17-én körlevelet intézett gróf Batthyány Lajos „nemzeti minister-elnök” az ország törvényhatóságaihoz. Mellékelten megküldte István nádor levelét miniszterelnöki kinevezéséről, továbbá utasította az egyes törvényhatóságok vezetőit „a' közbéke és nyugalom” fenntartására, hogy esetleges zavargással a minisztérium és az országgyűlés munkáját senki ne akadályozza. Hangsúlyozta az uralkodó és a nádor iránti bizalom fontosságát, és hogy a hon „érezze át a' nemzeti szabadság első örömeit”.

A levél Budára 19-én érkezett meg, a város közgyűlésén 20-án olvasták fel „szünni nem akaró öröm és hála érzelmek nyilvánítása mellett”, és elrendelték annak kinyomtatását és közhírré tételét.

Wir Ferdinand der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;
König von Ungarn und Böhmen, dieses Namens der
Fünfte, König der Lombardei und Venedigs, von Dal-
mation, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und
Illirien; Erzherzog von Oesterreich; Herzog von Lothringen,
Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Ober- und Nieder-
Schlesien; Großfürst von Siebenbürgen; Markgraf von
Mähren; gefürsteter Graf von Habsburg und Tirol &c. &c.

haben nunmehr solche Verfügungen getroffen, die Wir als zur
Erfüllung der Wünsche Unserer treuen Völker erforderlich erkannten.

Die Pressfreiheit ist durch Meine Erklärung der Auf-
hebung der Censur in derselben Weise gewährt, wie in allen
Staaten, wo sie besteht.

Eine Nationalgarde, errichtet auf den Grundlagen des
Besizes und der Intelligenz, leistet bereits die erspriesslichsten Dienste.

Wegen Einberufung von Abgeordneten aller Provinzial-
Stände und der Central-Congregationen des lombardisch-vene-
tianischen Königreiches in der möglichst kürzesten Frist mit
verstärkter Vertretung des Bürgerstandes und unter Berücksich-
tigung der bestehenden Provinzial-Verfassungen zum Behufe der
von Uns beschlossenen **Constitution des Vaterlandes** ist das
Nöthige verfügt.

Sonach erwarten Wir mit Zuversicht, daß die Gemüther sich
beruhigen, die Studien wieder ihren geregelten Fortgang nehmen,
die Gewerbe und der friedliche Verkehr sich wieder beleben werden.

Dieser Hoffnung vertrauen Wir um so mehr, als Wir Uns
heute in Guerer Mitte mit Rührung überzeugt haben, daß die Treue
und Anhänglichkeit, die Ihr seit Jahrhunderten Unseren Vorfahren
ununterbrochen, und auch Uns bei jeder Gelegenheit bewiesen habet,
Euch noch jetzt wie von jeher befeulet.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt
Wien, den fünfzehnten März, im Eintausend achthundert acht
und vierzigsten, Unserer Reiche im vierzehnten Jahre.

Ferdinand.

Carl Graf von Jzaghi,
Oberster Kanzler.

Franz Freiherr von Pillersdorff,
Hofkanzler.

Joseph Freiherr von Weingarten,
Hofkanzler.

Nach Sr. k. k. apostol. Majestät

höchst eigenem Befehle:

Peter Edler von Saligebier,
k. k. Hofrath.

**V. (I.) Ferdinánd Ausztria
császára megszünteti a
cenzúrát, létrehozza a
nemzetőrséget, alkotmányt
ígér a népeinek.**

BÉCS, 1848. MÁRCIUS 15.

I. Ferdinánd Ausztria császára (magyar királyként V.) manifestumában – a március 13-i bécsi forradalom követeléseire válaszul – elrendeli a sajtószabadságot, egyúttal a cenzúra eltörlését, a vagyoni és értelmiségi census alapján létrehozza az önkéntes nemzetőrséget, alkotmányt ígér a lehető legrövidebb időn belül minden tartománya rendjeinek és Lombard-Velencei Királyság központi gyűléseinek összehívásával (figyelembe véve a tartományi alkotmányokat is) és a polgárság erősebb képviselőiténél bevonásával. Felszólít a kedélyek lecsillapítására, a tanulás szabályszerű folytatására, a munka ismételt felvételére.

Nemes Tanács,
Nagyszemű Választó Polgárság!

A' mielő napokban, Martius 15^{ik} — Munka 17^{ik} éj legújabbán
kiszolgált rendkívüli Eseményekről addig is, míg ~~Magyarországon~~
az országgyűlés helyéről Pozsonyból feleresített leendő böcsé,
Pozsonyban ellátott, Hivatali Jelenet + teher, ki.
veszélyeseket kívántam a' Nemzeti Tanács és napján
míg Választó Polgársággal körülnéztem, a' Dörmögő
fő Választó.
A/ B. C.
mánnal, Felső Urak és Királyunkhoz, Dicső, hogy a'
B. alatt ide zárt Felirat az országgyűlési Tiszadok
iránt ő Felségéhez bonyolult, és arra Magyarországi
részére kedves királyi Választó közölnék - ki.
1848. Martius 15^{ik}, reggeli 10 órákor göcsején
Pozsonyból útnak indultak, és délutáni 4. órákor a'
Leopold Vároba érkeztek, hol már egy pár ezer bécsi Nem.
Zeni gárda várakozott a' Választómányra, honnan a'
bel. Város Karintiai uszában lévő Fogadóba, tömeg.
dek sok nép között, és Eljének a' Magyarok öröm - ki.
alorszokhozott majd egy óráig tartó lápn lájakkal
eljutának - ekkor az egész Deputáció meg valaha
hívta a' Polgárság és Nemzeti gárda által az Király.
Fővárosi Épületekhez, hol az Ifjúság lökönt a' Választó.
mánnal, vagy 200,000 emberből álló tömeg hullámzott
Beis uszában - az egész Város királyi vára.
Ezen tüneményt Bécsben csak képzelné, de leírni majd
lehetetlen! -!

[illegible][illegible]

Ennär Seltzige kom till Kungälv
a' Kärn a' Kullödsseget, o' egg fjörre hato' Muggas
Befärdet tarra a' fets. Kvalyt, hit thörja mellest.
Dordalminsk till Kaggai iörmeberinck, o' li. ski.
Seltzige rörd Muggas Befärdet fogada' a' Kullöds.
ge' s' igiri, hogg a' Bräng Kivänöis minil dlo
fokereföreni egg berinck "vata afmri azon foral
mins oia menck, a' Kärnklingthz Kavgly öim.
Kendgblote fall afunka, fannalan naggytöney
a' Kungälv gärdh körte nperatienck, öim vada.
skäl fogadamm a' Håskil allakail.

#

Mintán a Farkas válságát polgár-
ság, polgárság is önmaga katasztrófá-
jának kockáztat a Farkas-Beast háza,
Szegedre az országgyűlésről ki-
sarnokot mester Gy. Hegelrich
gabos ő Cselekedetei elnökök
ellett kékülött álmok is nyugos
Műveltség által Műveltség
is szerkesztés már önként
kiválasztott kékülött önként
is elvált a válságát polgársággal
Műveltség, annak hatása, a
Műveltség, a válságát an országgyűlés
Műveltség utasítások Műveltség
polgárságát kékülött Műveltség
Műveltség, a válságát polgárságát
Műveltség, a válságát polgárságát
Műveltség, a válságát polgárságát

1882. évi. Műveltség, 18. évi. Műveltség.
Műveltség, 1882.

14/

At V. Gaudes altar

издана 1878

74 *Salap. polg.*
genian. *H. haenkei* W.
Nep. J. 136. N = 206723.n

Akkor nap
 Nap gyer ifjúi tőzökönk a k. defolunja-
 nally szoban cse

márt. 17. reggel 10 órákor között beérkezett a
 Kárhoz 5 főszerű átal - Ennel társaság - a mennyire
 egyfajta olaszra feljegyzetben a királyotban áll.

1. A fennreges Nádor János Hercegke Magyar Király
és Káposztás Részeken Teljes hatalmuk Helytartóira ne-
vezte a felsőbb által, megfigyeltet és hozzájárul-
tattak. Teljesen szabadon kiválasztani az.

2. A' B. alaki Teloraban panggalan niman
Orasagnak min aggot eggip^s~~it~~^a khorosi hephoroja abal
Uonah & Kelajo helyik hoggia, bel eppizik, s allagjinnad.
~~Itt az orasagnak min aggot eggip it khorosi hephoroja abal~~

[illegible]

A' Nêwogé. Kijom
Tembegé Nêwogé - ngizik nira ya puros kemula.
nabak panijan, tiki kizik Épohay Bâk hîg
de a' Épohageto u' Nêwô wala.

Jenen belasan: 2 anak fogjone
simpla. A' fengojn, Nador Mart joun wazik leding
cliggy insajo ukk tarasand' d' k. Rappine k' fogjone
Belle xplidit el mandarin. Kole Brester

1848 Martin 17. ^{del 12 oakt.} - ^{am p.}
 Henry, Tanagerial ei n.e. Veleste Polarispaal Käröling ^{Spinn}
 Orang Grotte. Koro's
 2 Spiege Velestening Tagge

Pest város országgyűlési követeinek jelentése Bécsből a Kossuth vezette küldöttségének fogadásáról

BÉCS, 1848. MÁRCIUS 17.

Károlyi István pesti országgyűlési követ jelenti, hogy az országgyűlési küldöttség március 15-én délelőtt 10 órakor gőzhajóval Pozsonyból megérkezett Bécsbe, ahol az utcákon a nép „Éljenek a Magyarok”, „Éljen Kossuth und die Ungarn” örömkialtással fogadta őket. A 200 ezer főre becsült tömeg a bécsi nemzeti gárda kíséretében jelent meg, az egyetem épületénél az egyetemi ifjúság köszöntötte őket. Másnap a király fogadta a küldöttséget, élén a nádorral (István főherceg). Március 17-én a királyi határozatot közzölték a küldöttekkel: István nádor-főherceget Magyarország teljhatalmú helytartójává, Batthyány Lajos gróft miniszterelnökké, vagyis a felelős magyar kormány elnökévé nevezte ki, végül az országgyűlés – a Kossuth Lajos által beterjesztett, az áprilisi törvények alapját képező – írlati javaslatát az uralkodó teljesen jóváhagyta.

Nemes városi Község!

A tegnapi maion tartott országos ülésben Miniszterelnök gróf Batthyány Lajos ö. Kormányzósága az egybegyűlt országos Rendelkezők, Miniszterint meghíratásához képest a Miniszteriumot már megalkotta, és az legfelsőbb jóváhagyás díjazott. A felszínén azonban nem volt teljesítendő. Az általa szervezett Miniszterium tagjai köv. megkerék: Belügy: Semere Bertalan
 Austriai-urali ügyekben: H. Esterházy Pál
 Pénzügy: Kossuth Lajos
 Hadügy: Mészáros Lázár, ezredes a sardiniai hadseregben 5. sz.
 Közlekedési: gróf Széchenyi István.
 Nevelés: E. Eötvös József.
 Földművelés, ipar, és kereskedelem: Klauzál Gábor.
 Igazságügy: Deák Ferenc.

Miről is a városi Községet hírtelenül is, hírtelen a legújabbban megjelent híreket, jelszót pedig: a Magyar hadseregéről, a Magyar egyetemről, — a nemzetiségéről és országai elnevezéséről, — a törvényi kerületeiről, — az országban megfigyeltetett ország javadalmai státuszadossága leendő átváltoztatásáról, — Róma és Buceari kerületeiről, sőt törvényi kikötés; — továbbá Bars megye községei megkezdő leteleítéséről megkezdéséről benyújtott válapotmányi jelentést, — nemkülönben az országgyűlési évenkénti üléseiről, — a sajtótörvényjavaslatról, és a független magyar felelős Miniszterium megalakításáról kelt iratokról a melyi Rendelkezők Van Szemere Bertalan Község. 1848-1849. é. a.

ide csatolva megküldeni.

Kelt egyetemes összes bizalmukba ajánlottak, megkülönböztetett népszerűséggel maradtunk. Kelt Pozsonyban 1848. é. Március 24-én

A' városi Községnek

aláírtak polgái:
 Koller Ferenc

és
 Károlyi István Országgyűlési
 Követség

Pest város országgyűlési követeinek jelentése a független felelős minisztérium megalakulásáról

POZSONY, 1848. MÁRCIUS 24.

Koller Ferenc és Károlyi István országgyűlési követség jelentése arról, hogy a március 24-i országgyűlési ülésen Batthyány Lajos gróf miniszterelnök ismertette kormánya tagjainak az uralkodóhoz felterjesztett névsorát.

Szemere Bertalan belügy-, Esterházy Pál herceg király személye körüli, Kossuth Lajos pénzügy-, Mészáros Lázár ezredes hadügy-, Széchenyi István gróf közlekedési-, Eötvös József báró oktatási-, Klauzál Gábor földművelés-, ipar és kereskedelemügyi-, Deák Ferenc igazságügyi miniszter.

Törvényjavaslat.

Független magyar felelős ministerium alakításáról.

1. §. Felségének a királynak személye szent és sérthetetlen.

2. §. Ő Felségének az országközi távollétében a nádor s királyi helytartó az országban s ahhoz kapcsolt részekben, a korona egységének, s a birodalom kapcsolatainak épségben tartása mellett, a végrehajtó hatalmat a törvény s alkotmány ösvényén teljes hatalommal gyakorolja, s ez esetben a mostani nádor cs. kir. Főherceg Istvánnak személye hasonlóképen sérthetetlen.

3. §. Ő Felsége, s az Ő távollétében a nádor s királyi helytartó a végrehajtó hatalmat a törvények értelmében független magyar ministerium által gyakorolják, s bármely rendeleteik, parancsolataik, határozataik, kinevezések csak úgy érvényesek, ha a Buda-Pesten székelő miniszterek egyike által is aláírtnak.

4. §. A ministeriumnak mindegyik tagja mindennemű hivatalos eljárásért felelős.

5. §. A ministerium székhelye Buda-Pest.

6. §. Mindazon tárgyakban, melyek eddig a m. k. udvari cancellariának, a k. helytartó tanácsnak, s a k. kincstárnak, ide értve a bányászati is, köréhez tartoztak, vagy azokhoz tartozniok kellett volna, s általában minden polgári, egyházi, kincstári, katonai, és általában minden honvédelmi tárgyakban Ő Felsége a végrehajtó hatalmat ezentúl kizárólag csak a magyar ministerium által fogja gyakorolni.

7. §. Az Érsekek, Püspökök, Prépostok, s Apátoknak és az ország zászlósainak kinevezése, a kegyelmezés jogának gyakorlása, és a nemességnek, címeknek, s rendeknek osztása mindig az illető felelős magyar miniszter ellenjegyzése mellett, egyenesen Ő Felségét illeti.

8. §. A magyar hadseregnek az ország határain kívüli alkalmazását, nemkülönben a katonai hivataloknál kinevezéseket, szinte úgy Ő Felsége fogja, a 13. §. szerint, folyvást királyi személye körül leendő felelős magyar miniszter ellenjegyzése mellett elhatározni.

9. §. Azon tárgyak, melyek a 6-ik §-ban említett kormánytestületek által végelhatározás végett Ő Felségéhez szoktak felterjesztetni, kivéve a 7-ik és 8-ik szakaszokban kijelölteket, Ő Felségének az országközi távollétében a ministerium által a nádor s királyi helytartó elhatározása alá terjesztendő.

újabb alkalmazást nyernek, hanem addig, míg másképen fognak alkalmazhatni, azok is, kik a felebb említett miniszteri osztályokban nem helyeztetének, jelenleges fizetésüket egészen megtartandják.

26. §. Az ország minden törvényhatóságainak eddigi törvényes hatósága ezentúl is teljes épségében fentartandó.

27. §. A törvényes bíróságok és ítélőszékek törvényes önállóságban, s a törvény további rendeleteig eddigi szerkezetökben fentartandók.

28. §. A miniszterek az országgyűlés mindegyik táblájánál ülésel bírnak, s nyilatkozni kívánván, meghallgatandók.

29. §. A miniszterek az országgyűlés mindegyik táblájánál annak kívánására megjelenni, s a megkívántó felvilágosításokat előadni tartoznak.

30. §. A miniszterek hivatalos irataikat az országgyűlés mindegyik táblájának kívánására, magának a táblának, vagy a tábla által kinevezett küldöttségnek megvizsgálása alá bocsátani köteleztetnek.

31. §. A miniszterek szavazattal az országgyűlésen csak azon esetben bírnak, ha a felső táblának törvény szerint tagjai, vagy követül az alsó táblához megválasztottak.

32. §. A miniszterek feleletre vonhatnak:

a) Minden oly tetteért, vagy rendeletért, mely az ország függetlenségét, az alkotmány biztosítását, a fenálló törvények rendeletét, az egyéni szabadságot, vagy a tulajdon szentségét sérti, s általuk hivatalos minőségükben követtetik el, vagy illetőleg adatlak ki.

b) A kezeikre bízott pénz, s egyéb értékek elkaszálásaért, vagy törvénytelen alkalmazásaért.

c) A törvények végrehajtásában, vagy a közszend és bátorság fenntartásában elkövetett mulasztásokért, a mennyiben ezek a törvény által rendelkezésekre bízott végrehajtási eszközökkel elháríthatók valának.

33. §. A minisztereknek vád alá helyeztetését az alsó tábla szavazatainak általános többségével rendeli el.

34. §. A bíráskodást a felső tábla által, saját tagjai közül tükös szavazással választandó bíróság, nyilvános eljárás mellett gyakorlandja, és a büntetést a vétséghez aránylag határozandja meg.

Választatik pedig összesen 36 tag, kik közül azonban tizenkettőt az alsó tábla által a vádpör elévitelére kiküldött biztosok, tizenkettőt pedig a vád alá vont miniszterek vehetnek vissza. Az ekkint alakított, és tizenkét személyből álló bíróság fog felöltök ítéletet mondani.

35. §. Az elmarasztalt miniszterre nézve a királyi kegyelmezési jog csak általános közhozzáértésében gyakorolható.

36. §. Hivatalos minőségükön kívül elkövetett egyéb vétségekre nézve a miniszterek a köztörvény alatt állanak.

37. §. A ministerium az ország jövedelmeinek és szükségelneik kimutatását — s a multa nézve az általa kezelt jövedelmekről számadását országgyűlési megvizsgálás, s illetőleg jóváhagyás végett — évenként az alsó táblájánál bemutatni köteles.

38. §. A ministerium hivatalbeli fizetését, a törvényhozás további rendeleteig, a nádor s királyi helytartó határozandja meg.

10. §. A ministerium áll: egy elnökből, s ha az maga tárczát nem vállal, kivüle még nyolcz miniszterből.

11. §. A miniszterelnököt Ő Felségének az országközi távollétében a nádor s királyi helytartó, Ő Felségének jóváhagyásával nevezi.

12. §. Miniszterársalt legfelsőbb megerősítés végett az elnök teszi javaslatba.

13. §. A miniszterek egyike folyvást Ő Felségének személye körül lesz, s mindazon viszonyokba, melyek a hazát az örökös tartományokkal közösen érdeklik, befolyván, azokban az országot felelősség mellett képviseli.

14. §. A ministeriumnak, azon tagján kívül, mely a Felség személye körül a 13. §-ban említett ügyekre ügyelendő, következő osztályai lesznek:

- a) Belügyek.
- b) Országos pénzügy.
- c) Közmunka és közlekedési eszközök, és hajózás.
- d) Földművelés, ipar és kereskedelem.
- e) Vallás és közoktatás.
- f) Igazságszolgáltatás és kegyelem; és
- g) Honvédelem osztályai.

15. §. Mindegyik osztálynak, valamint az ahhoz tartozó, s az illető osztályfőnökök vezérlete alatt állandó hivatalos személyzetnek élén külön miniszter áll.

16. §. A kebelébeni ügykezelés módját a ministerium maga határozandja meg.

17. §. Az öszves ministerium tanácsülésében, midőn Ő Felsége, vagy a nádor királyi helytartó abban jelen nincs, a miniszterelnök elnököl, ki e tanácsot, midőn szükségesnek látja, mindenkori összehívhatja.

18. §. Mindegyik miniszter azon rendeletért, melyet aláír, felelősséggel tartozik.

19. §. Az ország közügyei felett Ő Felsége, vagy a nádor s királyi helytartó, vagy a miniszterelnök elnöklése alatt tartandó értekezés végett, Buda-Pesten álladalmi tanács állíttatik fel, mely a legközelebbi országgyűlésen fog állandóan elrendeztetni.

20. §. Az Ő Felsége személye körül leendő miniszter mellé a kívántató hivatalos személyzetet két álladalmi tanácsos rendeltek, kik jelenleg a magyar kir. udv. cancellaria előadó tanácsosai közül fognak az illető miniszter előterjesztésére neveztetni.

21. §. A 7. §-ban említett s egyenesen Ő Felségének fentartott tárgyakat a személye mellé rendelt felelős magyar miniszter fogja a mellette levő álladalmi tanácsnokokkal és személyzetrel kezelni.

22. §. A magyar kir. udv. cancellaria többi előadó tanácsosai a 17. §-ban említett álladalmi tanácsba fognak állítettni.

23. §. A magyar királyi helytartótanács s az udvari kincstár az illető miniszteri osztályok között az álladalmi tanács alakításánál is személyben tartandó 1791: 58-ik t. cikkre való figyelemmel feloszthatnak.

24. §. A 6-ik §-ban körülírt kormánytestületeknek előlú tagjai a 19-ik §-ban említett álladalmi tanácsban foglalnak helyet, s ott a Felség, a nádor királyi helytartó, vagy miniszterek távollétében elnökölnek.

25. §. A 6-ik §-ban említett kormánytestületeknek minden hivatalosai és szolgálai, s így nemcsak azok, kik

Törvényjavaslat független magyar felelős minisztérium alakításáról

POZSONY, 1848. ÁPRILIS 3.

V. Ferdinánd 1848. március 31-én fogadta el a felelős minisztérium alakításáról szóló törvényjavaslatot, amelynek egy nyomtatott példányát a követek Pest városi hatóságának megküldték. Főbb pontok: 1. A király személye szent és sérthetetlen. 2. Az uralkodó távollétében a nádor és királyi helytartó a végrehajtó hatalmat „az alkotmány ösvényén” teljes hatalommal gyakorolhatja. [...]

6. A végrehajtó hatalmat az eddigi kormányzervek helyett az uralkodó ezentúl kizárólag a magyar minisztériumok által gyakorolja [...] 18. Mindegyik miniszter azon rendeletért, amelyet aláír, felelősséggel tartozik [...] 32. Miniszterek felelősségre vonhatók minden olyan tettért vagy rendeletért, amellyel az ország függetlenségét, alkotmányos biztosítékait, az egyéni szabadságot vagy a tulajdon szentségét sértik. 33. A miniszterek vád alá helyezhetők az alsó tábla szavazatainak többségével.

m. 20673. 42

Buda, Pest és Óbuda egyesítésének terve

Pest város kövei április 6-i jelentésükben beszámolnak arról, hogy Buda város országgyűlési kövei kérték, hogy az ikervárosok, Pest és Buda egyesítéséről törvény rendelkezék („articuliter egyesültnek kimondassék”). Pest város közönsége azzal a fenntartással támogatja a javaslatot, amennyiben az országgyűlés Pest véleményét is kikéri a tárgyban.

Empfang der Deputation der ungarischen Reichstände am Freiheitsplatze zu Pesth.

Illustrierte Zeitung

LIPCSE, 1848. MÁJUS 13.

Népképviselői országgyűlés összehívása

RENDELET

Az en legfentebb eseményeknél fogva, melyek Európaszerte mind kedves hazánk bi-
rui, mind annak belsőben napenkint változó és napról napra aggasztó alakban
mutatkoznak, úgy a korona és az ország és kapcsolattal részben maradásának mint a leg-
közélettől mult törvényhozás által megalapított szabadság biztosításának érdekében, elkerülhet-
lenül szükségem ítélem, C. F. B. uralkodónak, az országgyűlést máj 2- feljéig estendő, szent Jakab
hava második napjára eső Pünköszt utáni második vasárnapra, Pest városába, szűz
örök híven.

Az országos tanácskozás tárgyai feljebb az en kiállítás és megvitatása és megvitatása rend-
ben, melyek által a részben kéregetett királyi koronának és hazának dicsőség, szilárd,
és független fenállhatása biztosítható. Ennek érdekében megtagadom, hogy a fent-
kelt helyre és időre, az 1848. évi V. törvénycikkben meghatározott számban és módon
választandó és az országgyűlés tanácskozásában részvevő képviselőket pontosan
elküldeni, a köztörvényekben megrendelt büntetés terhe alatt, kötelezőségem ismerjék.

Kelt Budapesten, Május 20. 1848.

István Nádor.

k. helytartó.

Belügyminiszter
Szemere Bertalan

Az első népképviseleti országgyűlés összehívása István nádor, k. helytartó rendelete BUDAPEST, 1848. MÁJUS 20.

István nádor, királyi helytartó rendelete (Szemere Bertalan belügyminiszter ellenjegyzésével): az uralkodó nevében összehívja a magyar országgyűlést Pestre Szent Jakab hava második napjára eső pünköszt utáni második vasárnapra (július 2-ra, ám az első nyitó ülést az országgyűlés július 5-én tartotta). A képviselőket az 1848. évi V. törvénycikkben meghatározott módon és számban kötelesek az országgyűlésre megválasztani.

Budapest Főváros Levéltára
1139 Budapest, Teve u. 3-5.

www.bparchiv.hu

BUDAPEST